Toelichting op de Modelverordening Riool- en Waterzorgheffing

- **vast bedrag**
- **waarde**
- **vast bedrag en waterverbruik**

A. ALGEMEEN

1. Wettelijke basis

De modelverordening rioolheffing is gebaseerd op de tekst van artikel 228a van de Gemeentewet. Gekozen is voor een 'aangekleed' model, dat wil zeggen dat de tekst van hogere wettelijke regelingen, waar nodig voor de duidelijkheid, is overgenomen.
De modelverordening is in 3 modellen gesplitst op basis van de maatstaven van heffing en de tarieven:

- Model 1. vast bedrag,
- Model 2. waarde in het economische verkeer, en
- Model 3. vast bedrag en waterverbruik.

Daarom wijkt de toelichting bij de artikelen 5 en 6 van deze modellen van elkaar af.

2. Wijziging modelverordening rioolheffing: 3 modellen

In de modelverordening rioolheffing is een aantal wijzigingen opgenomen. Dat zijn de volgende:

- Definities voor “verbruiksperiode” (alleen model 3) verplaatst naar artikel 5. Andere definities vervallen, vernummering overige artikelen.
- Artikel 2 belastbaar feit: eis directe of indirecte aansluiting vervalt.
- Artikel 3 voorwerp van de belasting: perceel is WOZ-object of roerende zaak (al in 2020 gewijzigd).
- Artikel 4 vrijstellingen voor openbare dienstpercelen.
- Artikel 5 maatstaf van heffing en artikel 6 tarieven (model 1): vast bedrag, variant zonder en met drinkwateraansluiting.
- Artikel 5 maatstaf van heffing en artikel 6 tarieven (model 2): percentage of vast bedrag waarde in het economische verkeer.
- Artikel 5 maatstaf van heffing en artikel 6 tarieven (model 3): vast bedrag (eigenarendeel, variant zonder en met drinkwateraansluiting) en bedrag naar waterverbruik (gebruikersdeel).

Objectafbakening

Op verzoek van veel gemeenten en andere uitvoeringsorganisaties is het WOZ-object als belastingobject in de modelverordening opgenomen. De WOZ-administratie wordt daarmee leidend voor het afbakenen van het perceel. De Hoge Raad heeft de combinatie van WOZ-objectafbakening en vast bedrag als heffingsmaatstaf goedgekeurd (Hoge Raad 04-11-2016, ECLI:NL:HR:2016:2495). De uniformering met de WOZ-afbakening heeft gevolgen voor de uitvoering. Het is eenvoudiger om de percelen af te bakenen, omdat die uit de WOZ-administratie worden overgenomen.

Profijtbeginsel en watertransitie

Het begrip “rioolheffing” is met invoering van de brede rioolheffing in 2008 feitelijk achterhaald. De verwerking van hemelwater en grondwater speelt tegenwoordig een minstens zo belangrijke rol als de verwerking van afvalwater. Afvalwater wordt bij hoge uitzondering gezuiverd door de gemeente, maar meestal wordt het slechts doorgevoerd naar het waterschap. Het waterschap verwerkt het afvalwater en zuivert het. Het principe “de vervuiler betaalt” is dan ook nauwelijks van toepassing op de rioolheffing. Klimaatverandering speelt ook een steeds grotere rol bij besluiten over waterverwerking. De klimaatverandering heeft niet alleen gevolgen vanwege de toename van hevige neerslag, maar ook vanwege uitdroging van gronden. Dat kan leiden tot problemen met fundering,

maar ook verdroging van natuur- en landbouwgronden. De traditionele riolering is daarom niet de oplossing voor alle waterproblemen. De nieuwe wijze waarop onder meer gemeenten duurzamer omgaan met de verwerking van water wordt watertransitie genoemd. De “rioolheffing” is tegenwoordig daarom een middel voor kostenverhaal van de totale waterhuishouding van een gemeente. Vanwege de wettelijke aanduiding wordt in de modelverordening nog gesproken van “rioolheffing”, dit is ook juridisch de enige toegestane benaming (artikel 228a Gemeentewet). Het verhaal van kosten via de rioolheffing omvat echter veel meer dan de kosten van riolering.

Bestemmingsheffing
De rioolheffing heeft het karakter van een bestemmingsheffing waarmee kosten van gemeentelijke waterzorgplichten worden verhaald. De gemeente hoeft het individuele profijt van de heffing niet aan te tonen.
Het gaat om de kosten van de voorzieningen die worden verhaald bij maatregelen die de gemeente bij het realiseren van het gemeentelijke rioleringsplan (GRP) onderneemt. De maatregelen hebben een collectief of individueel karakter. De gemeente moet aannemelijk maken dat de maatregelen van belang zijn voor het nakomen van de zorgplichten. De kosten moeten meer dan zijdelings samenhangen met het de zorgtaken. Ook kosten van het plaatsen van een voorziening voor de individuele behandeling van afvalwater (IBA) ter nakoming van de zorgplicht is daarom verhaalbaar. In dit model is de rioolheffing opgenomen die alle kosten via één heffing verhaalt.

De wet maakt het mogelijk om twee rioolheffingen in te voeren:
1. een rioolheffing die alle watertaken omvat en
2. een gesplitste rioolheffing voor afvalwatertaken en een rioolheffing voor hemel- en grondwatertaken.

De tweede variant was opgenomen in een aparte modelverordening (Model Verordening rioolheffing - B). Omdat dit model niet door gemeenten wordt gebruikt is ervoor gekozen dit model te schrappen.

Eénmalig aansluitrecht en baatbelasting
Een gemeente kan op basis van artikel 229, derde lid, van de Gemeentewet alleen een eenmalig rioolaansluitrecht heffen of een eenmalig recht heffen voor de kosten van een IBA die de gemeente voor een eigenaar aanlegt. De kosten van de aanleg van een nieuwe riolering kan verhaald worden met een baatbelasting.

3. Zorgplichten
De gemeente heeft een aantal zorgplichten op het terrein van water:
1. de zorgplicht voor afvalwater,
2. de zorgplicht voor hemel- en grondwater.

Het resultaat en de doelmatigheid van de maatregelen staat voorop, niet de wijze waarop de gemeente haar zorgplicht nakomt.

De opbrengsten van de rioolheffing gebruikt de gemeente voor de nakoming van deze zorgplichten. De afvalwaterzorgplicht kent een ontheffingsmogelijkheid voor ondoelmatige maatregelen. De ontheffing kan bij de provincie worden aangevraagd. De zorgplicht voor hemel- en grondwater kent een voorkeursvolgorde. De particulier is verantwoordelijk voor maatregelen op het eigen terrein. Pas als het onredelijk is om van de particulier te vragen om maatregelen te nemen, kan het water aan de gemeente worden aangeboden. De gemeente kan in een verordening vastleggen aan welke voorwaarden de particulier moet voldoen voordat het water aan de gemeente wordt aangeboden.

GRP’s (na inwerkingtreding Omgevingswet een onverplicht programma; paragraaf 3.2.3 van de Omgevingswet, ook in het omgevingsplan) dienen aandacht te besteden aan de planverplichting voor de riolering en aan de zorgplichten voor hemel- en grondwater. Het GRP zal ook ten minste een

overzicht bevatten van de in de gemeente aanwezige voorzieningen voor de inzameling en verwerking van afvloeiend hemelwater en de voorgenomen maatregelen ter voorkoming of beperking van nadelige gevolgen van de grondwaterstand. Dat laatste uiteraard alleen als er zich in de gemeente daadwerkelijk grondwaterproblemen voordoen.

De uitvoering van de zorgplichten moet doelmatig zijn. Gemeenten zijn dus vrij in de keuze welke maatregelen worden getroffen als het beoogde doel maar wordt bereikt. Als een IBA het beoogde milieurendement oplevert, is het een goede oplossing. Voor de bestrijding van wateroverlast bij hevige regenval kan vanzelfsprekend een regenwaterriool worden aangelegd. De gemeente mag echter ook kiezen voor verhoging van de stoepranden. Zodoende blijft het water op straat staan en loopt het niet meer de huizen in.

4. Kostenverhaal
Hoofdregel is dat de gemeente de kosten verhaalt die ze maakt voor de nakoming van de zorgplichten. De gemeente moet aannemelijk maken dat de kosten zijn gemaakt om aan de zorgplichten te voldoen. De onderstaande driedeling bepaalt dan de toerekening van de kosten.

1. De voorziening dient volledig voor het nakomen van de zorgplichten. De kosten van de voorziening kunnen volledig worden verhaald via de rioolheffing.
2. De voorziening dient niet voor het nakomen van de zorgplichten. De kosten van de voorziening kunnen niet worden verhaald via de rioolheffing.
3. De voorziening dient voor een deel tot het nakomen van de zorgplichten maar dient ook andere doelen. Dient de voorziening slechts zijdelings (< 10%) voor het nakomen van de zorgplichten dan kunnen de kosten niet worden verhaald via de heffing.

Als voorbeeld de kosten voor baggeren. Als het baggeren samenhangt met het onderhoud van gemeentelijk oppervlaktewateren en vaarwegen, dan kunnen de kosten niet uit de rioolheffing worden bekostigd. Vindt het baggeren plaats vanwege de ruiming van slib voor een van de zorgplichten, dan mogen de kosten wel uit de heffing worden bekostigd. Onder de oude rioolrechten heeft Hof Arnhem deze insteek goedgekeurd. De toelichting bij de Wet verankering en bekostiging van gemeentelijke watertaken (Stb. 2007, 267 en 277) wekt de indruk dat de kosten van baggeren niet kunnen worden meegenomen. Wij denken dat bij de wetgever destijds de indruk leefde dat baggeren geen relatie met de zorgplichten kon hebben. Dat beeld bleek onjuist. De Hoge Raad oordeelde al een paar keer dat baggerkosten via de rioolheffing mogen worden verhaald.

Jurisprudentie baggerkosten zijn last ter zake
- Hoge Raad 04-06-2010, ECLI:NL:HR:2010:BL0990: Bagger- en grondwatercontrolekosten hangen meer dan zijdelings samen met de riolering.
- Hoge Raad 21-06-2019, ECLI:NL:HR:2019:1016: Baggerkosten zijn last ter zake.

Meer informatie
Handreiking kostenonderbouwing paragraaf lokale heffingen (website VNG)

5. Geen keuze meer voor model A of model B
De gemeente heeft de mogelijkheid om de rioolheffing voor alle taken in zijn geheel te heffen (voormalig model A) maar ook om de heffing te splitsen (voormalig model B). Omdat model B in de afgelopen jaren niet is gebruikt, is besloten dit model te schrappen. De mogelijkheden tot tariefdifferentiatie zijn in deze verordening opgenomen.

Indien de gemeente besluit om de heffing te splitsen, dan zal er sprake moeten zijn van kostentoerekening tussen de beide heffingen. Zeker in de kosten van afvoer van afvalwater en afvoer

van hemelwater zit een groot arbitrair gedeelte. Het is van belang dat uit de kostentoerekening controleerbaar is en zo inzichtelijk maakt dat de kosten niet twee keer worden verhaald.

6. Kwijtschelding van belastingen
Van de rioolheffing kan geheel of gedeeltelijk kwijtschelding worden verleend. Voor een toelichting wordt verwezen naar de Modelverordeningen gemeentelijke belastingen (algemene toelichting) - Kwijtschelding. Zie ook de Model Regeling kwijtschelding gemeentelijke belastingen.

B. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING

Aanhef
De rioolheffing is gebaseerd op artikel 228a Gemeentewet. Het gaat om de bekostiging van de wettelijke zorgplichten:
1. Inzameling en transport huishoudelijk afvalwater en bedrijfsafvalwater en zuivering van huishoudelijk afvalwater,
2. Inzameling en verwerking hemelwater,
3. maatregelen tegen overlast van grondwater (genoemd in de Wet milieubeheer en de Waterwet en na inwerkingtreding in de Omgevingswet (artikel 2.16)).

Zorgplichten
- Parlementaire geschiedenis rioolheffing (Memorie van Toelichting): https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-30578-3.html
- Toelichting zorgplicht afvalwater: https://www.infomil.nl/onderwerpen/lucht-water/handboek-water/wetgeving/wet-milieubeheer/zorgplicht/zorgplicht/
- Toelichting zorgplicht hemelwater: https://www.infomil.nl/onderwerpen/lucht-water/handboek-water/activiteiten/lozen-afvloeiend/zorgplicht/
- Toelichting zorgplicht grondwater: https://www.infomil.nl/onderwerpen/lucht-water/handboek-water/wetgeving/waterwet/zorgplichten/zorgplicht-0/

Artikel 1. Aard van de belasting
De rioolheffing is een directe belasting. De belasting drukt op de belastingbetaler. Met de heffing worden kosten verhaald die de gemeente maakt voor uitvoering van de waterzorgplichten waaronder inzameling, transport en zuivering van afvalwater, inzameling van hemel- en voorzieningen voor problemen met de grondwaterstand.

Artikel 2. Belastbaar feit en belastingplicht
De rioolheffing kan worden geheven van zowel de eigenaren als de gebruikers van percelen, maar de gemeenteraad kan ook kiezen om alleen van eigenaren of alleen van gebruikers te heffen. In de modelverordening is de eis vervallen dat het perceel een directe of indirecte aansluiting moet hebben.

Jurisprudentie ontbreken aansluiting
- Hof Arnhem-Leeuwarden 17-02-2015, ECLI:NL:GHARL:2015:1162: Belastingplicht voor percelen zonder toevoeging aansluiting mogelijk

Verhaal uitsluitend eigenaren
Als de gemeenteraad kiest voor een heffing uitsluitend van de eigenaren (genothebbende krachtens eigendom, bezit of beperkt recht) van een perceel (eerste lid, onderdeel a), dan kunnen alle bepalingen over de gebruiker van een perceel of het gebruik van het perceel vervallen. Kiest de

gemeente voor een heffing uitsluitend van de gebruiker van een perceel, dan vervallen alle bepalingen over de heffing die wordt geheven van de eigenaar.

Jurisprudentie beperking belastingplicht
- Hoge Raad 15-05-2009, ECLI:NL:HR:2009:BD5477: Rioolheffing van alleen eigenaren is toegestaan.
- Hoge Raad 08-12-2017, ECLI:NL:HR:2017:3082: Gemeente mag eigenaar aanmerken als 'vervuiler' in de zin van de Kaderrichtlijn Water en in de heffing betrekken.

Eerste lid, onderdeel a belastingplicht eigenaar
De belasting wordt geheven van de genothebbende krachtens eigendom, bezit of beperkt recht van een perceel (eigenaren). Genothebbende is de persoon die het meeste risico loopt bij het binnenhalen van voor- en nadelen van het perceel of de ineenstorting van het perceel (pand), meestal de eigenaar. De belasting wordt geheven ongeacht of er een aansluiting op de gemeentelijke riolering aanwezig is. Eigenaren van percelen waarvan geen water naar de riolering afstroomt, profiteren van de voorzieningen die de gemeente treft om te voldoen aan haar watertaken. De gemeente voldoet daarmee aan haar zorgplichten voor afvalwater, hemelwater en grondwater.

Eerste lid, onderdeel b belastingplicht gebruiker
De belasting wordt geheven ongeacht of er een aansluiting op de gemeentelijke riolering aanwezig is. De keuze om alleen te heffen als een perceel een aansluiting heeft is niet meer in de modelverordening opgenomen. Gebruikers van percelen waarvan geen water afstroomt naar de riolering profiteren ook van het nakomen van de zorgplichten voor afvalwater, hemelwater en grondwater door de gemeente.

Tweede lid genothebbende onroerende zaak
Voor het bepalen van de genothebbende van het perceel wordt uitgegaan van de registratie in de basisregistratie kadaster (BRK).

Aanwijzing één genothebbende
Als er meer genothebbenden van een perceel zijn, kan de heffingsambtenaar één genothebbende aanwijzen als belastingplichtige volgens de vastgestelde beleidsregels. In de Model Beleidsregels voor het aanwijzen van een belastingplichtige in een keuzesituatie is in onderdeel 1 een voorkeursvolgorde opgenomen (www.decentraleregelgeving.nl). (

Bezit
Iemand heeft bezit van een perceel indien hij niet de juridische eigenaar daarvan is, maar economisch eigenaar en daarbij het volledig economisch belang heeft in die zin dat hij het volle risico voor alle waardeveranderingen en voor het eventuele tenietgaan van dat goed draagt. Vaak voldoet het economisch eigendom niet aan (een van) die voorwaarden en leidt het meestal niet tot bezit. De juridisch eigenaar is dan belastingplichtig.

Derde lid gebruikers: lid huishouden, deelgebruik, volgtijdig gebruik
Hier staan regels om aan te geven wie als gebruiker van het perceel wordt aangemerkt. Er doen zich hier drie verschillende soorten van gebruik van een perceel:
- Gebruik van een perceel door een huishouden
- Gebruik van een onzelfstandig deel van het perceel
- Volgtijdig gebruik van een perceel.

Er is hierbij aansluiting gezocht bij regels voor de afvalstoffenheffing (artikel 15.33, tweede lid, Wet milieubeheer) en de Wet WOZ (artikel 24, vijfde lid, a tot en met c).

Derde lid, onderdeel a gebruik van een perceel door een huishouden

De heffingsambtenaar wijst een lid van een huishouden aan als belastingplichtige. Dat gaat volgens de Beleidsregels voor het aanwijzen van een belastingplichtige in een keuzesituatie (zie Model Beleidsregels voor het aanwijzen van een belastingplichtige in een keuzesituatie, www.decentraleregelgeving.nl).

Derde lid, onderdeel b gebruik van een onzelfstandig deel van een perceel

Als een onzelfstandig deel van een perceel in gebruik is gegeven wordt de persoon die het onzelfstandige deel in gebruik heeft gegeven als gebruiker aangemerkt. Dat betekent dat de verhuurder belastingplichtig is voor de verhuur van onzelfstandige studentenkamers. Voor de rioolheffing is dat mogelijk omdat sprake is van een bestemmingsheffing en niet van een gebruiksretributie. Bovendien is niet wettelijk voorgeschreven wie als belastingplichtige wordt aangemerkt. Het profijt van de voorzieningen die met de rioolheffing worden bekostigd is ook groot voor degene die een deel van een perceel in gebruik geeft.
Voor aanwijzing in een keuzesituatie worden de Beleidsregels voor het aanwijzen van een belastingplichtige in een keuzesituatie gebruikt (zie met name artikel 2, onderdeel 4 van de Model Beleidsregels voor het aanwijzen van een belastingplichtige in een keuzesituatie, www.decentraleregelgeving.nl).

Derde lid, onderdeel c volgtijdig gebruik van een perceel

De verhuurder wordt als gebruiker aangemerkt als een perceel voor korte perioden wordt verhuurd. Als bij volgtijdige verhuur een bemiddelingsbureau wordt ingeschakeld is het de vraag voor wiens rekening en risico de verhuur plaatsvindt. Het antwoord op die vraag bepaalt wie de belastingplichtige is.

Jurisprudentie gebruiker bij volgtijdig gebruik

- Hoge Raad 22-11-2002, ECLI:NL:HR:2002:AF0960 (Oostburg) voor de onroerende-zaakbelastingen: Risico en lasten voor eigenaar en niet voor verhuurbemiddelingsbureau.
- Hoge Raad 07-02-2001, ECLI:NL:HR:2001:AA9843, (Wierden): Rekening en risico voor verhuurbemiddelingsbureau.

De aanwijzing van de belastingplichtige gebruiker van een woning wordt meestal gebaseerd op gegevens uit de basisregistratie personen (BRP). Bij bedrijfsgebouwen en andere niet-woningen is dit uiteraard niet mogelijk. Daar - maar ook bij woningen - kan bijvoorbeeld de administratie van nutsbedrijven een hulpmiddel zijn. Ook in het handelsregister kan de gemeente informatie vinden over de (naam van de) gebruiker.

Artikel 3 Voorwerp van de belasting

Voor de objectafbakening van het perceel is voor onroerende zaken aangesloten bij de objectafbakening van de Wet WOZ. Voor de afbakening van roerende percelen is aangesloten bij de belastingen op roerende woon- en bedrijfsruimten. Een toelichting op de afbakening van onroerende zaken (WOZ-objectafbakening) en roerende zaken is opgenomen in de Modelverordeningen gemeentelijke belastingen (algemene toelichting) – Voorwerp van de belasting. Daarin staat voor beide een stappenplan voor de objectafbakening.

Tweede lid, onderdeel a (afbakening onroerende zaken)

Onderdeel a betreft de afbakening volgens Hoofdstuk III van de Wet WOZ. Het hiervoor genoemde stappenplan voor de WOZ-objectafbakening bevat de volgende vragen:

1. Is het object roerend of onroerend?
2. Is het object een gebouwd eigendom?
3. Is het object een ongebouwd eigendom?
4. Is het object een zelfstandig gedeelte van een gebouwd of ongebouwd eigendom?

5. Zijn de objecten in eigendom (eigendom, beperkt recht of bezit) van één 'eigenaar'?
6. Zijn de objecten in gebruik bij één gebruiker en horen deze naar de omstandigheden beoordeeld bij elkaar?
7. Vormen de objecten een recreatieterrein dat als zodanig wordt geëxploiteerd?
8. Ligt het object geheel of gedeeltelijk in de gemeente?

Geen afwijkingen van de WOZ-objectafbakening voor de rioolheffing tenzij een keuze wordt gemaakt
De objectafbakening voor de rioolheffing sluit volledig aan bij de WOZ-objectafbakening, tenzij de gemeenteraad ervoor kiest om de bepaling over recreatieterreinen die als zodanig worden geëxploiteerd niet over te nemen. De bepaling voor recreatieterreinen (artikel 16, onderdeel e, Wet WOZ) moet dan van toepassing worden uitgezonderd. In dat geval moet een recreatieterrein voor de rioolheffing nog worden afgebakend volgens de overige bepalingen van artikel 16 Wet WOZ, volgens de hiervoor opgesomde stappen.

Tweede lid, onderdelen b tot en met e (afbakening van roerende zaken)
Roerende zaken worden afgebakend volgens de regels van de belastingen op roerende woon- en bedrijfsruimten (BRWBR; artikel 221 van de Gemeentewet). De afbakening van roerende zaken heeft vergelijkbare stappen als de afbakening van onroerende zaken, maar voor roerende zaken is geen vergelijking te trekken met ongebouwde en gebouwde eigendommen. Het hiervoor genoemde stappenplan voor de afbakening van roerende zaken bevat de volgende vragen:
1. Is het object roerend of onroerend?
2. Is het object duurzaam aan een plaats gebonden?
3. Is het object een zelfstandig gedeelte van een roerende zaak?
4. Zijn de objecten in eigendom (eigendom, beperkt recht of bezit) van één 'eigenaar'?
5. Zijn de objecten in gebruik bij één gebruiker en horen deze naar de omstandigheden beoordeeld bij elkaar?
6. Ligt het object geheel of gedeeltelijk in de gemeente?

Gevolgen uitvoering: minder percelen
De uniformering van de afbakening heeft gevolgen voor de uitvoering. Het is eenvoudiger om de percelen af te bakenen, omdat die uit de WOZ-administratie overgenomen worden. Er is ook minder uitleg nodig aan belastingplichtigen omdat er minder verschil is tussen de verschillende belastingen. Het aantal belastingobjecten kan kleiner worden dan zonder aansluiting bij de WOZ-objectafbakening. Zo verdwijnen kamers in verpleeg- en verzorgingshuizen als percelen omdat het tehuis in het geheel als perceel wordt afgebakend.
Als de afbakening van een object wijzigt door aanpassing in de verordening, zal wel uitleg nodig zijn aan belastingplichtigen. Een uitgebreide toelichting op de wijzigingen in de diverse belastingen staat in de Handleiding Uniformering objectafbakening gemeentelijke belastingen (VNG, oktober 2019), aangeboden bij Lbr. 19/078 van 8 oktober 2019.

Voor de omschrijving van het begrip 'perceel' wordt de afbakening van de Wet WOZ gebruikt. Voor roerende zaken is dat de afbakening van de Belasting op roerende woon- en bedrijfsruimten. De WOZ-afbakening in combinatie met een vast bedrag als heffingsmaatstaf is toegestaan door de Hoge Raad. Dat betekent dat de bijzondere objectafbakening van artikel 16, onderdeel e, Wet WOZ ervoor zorgt dat recreatieterreinen als één perceel worden afgebakend. Als dat echter onwenselijk is, kan de gemeenteraad ervoor kiezen om deze bijzondere bepaling niet over te nemen.

Jurisprudentie objectafbakening recreatieterrein
- Hoge Raad 04-11-2016, ECLI:NL:HR:2016:2495: Recreatieterrein eenmaal in heffing ten opzichte van units in een bedrijfsverzamelgebouw door afbakening WOZ: geen schending gelijkheidsbeginsel.

Samenstel
In de Wet WOZ staat een samenstelbepaling voor onroerende zaken. In de modelverordening van 2020 en eerder stond die niet. Boerderijen met bedrijfsgebouwen, woningen met garage en recreatieterreinen worden door het gebruik van de WOZ-afbakening vaker als één perceel gezien. Ook bij niet-woningen kan de samenstelbepaling ervoor zorgen dat aparte percelen door de WOZ-afbakening als een perceel worden aangemerkt. Dat is bijvoorbeeld het geval bij een elektriciteitsnetwerk. Het aantal percelen zal afnemen door gebruik van de WOZ-afbakening. Bij de tariefstelling kan daarmee rekening worden gehouden.

Keuze: recreatieterrein wel of niet als één terrein afbakenen
Het gebruik van de WOZ-objectafbakening zorgt voor uniformering en duidelijkheid. Voor recreatieterreinen die als zodanig worden geëxploiteerd wordt het perceel als een samenstel afgebakend voor de rioolheffing. Als dat onwenselijk is kan de gemeenteraad de afbakening voor recreatieterreinen uitzonderen voor afbakening van het perceel. Vakantiehuisjes en stacaravans met een aparte gebruiker, worden dan als aparte percelen afgebakend.

Jurisprudentie
- Hoge Raad 28-10-2001, ECLI:NL:HR:2001:AD3888: Kavels en vakantiehuisjes zijn samenstellen van roerende en onroerende zaken die bij huurders/recreanten in gebruik zijn; recreatieterrein in geheel geen samenstel omdat huisjes niet bij exploitant in gebruik zijn.

Roerende zaken: ruimer dan BRWBR, ook recreatief gebruik
Voor roerende zaken zijn dezelfde regels gebruikt als voor de belastingen op roerende woon- en bedrijfsruimten (BRWBR). De omschrijving is wel ruimer dan bij de BRWBR. In de omschrijving is niet de voorwaarde uit artikel 221 Gemeentewet overgenomen dat de percelen permanent bewoond dienen te worden. Ook eigenaren en gebruikers van recreatieve roerende woon- en bedrijfsruimten profiteren van de aanwezigheid van de gemeentelijke watervoorzieningen en zijn daarom belastbaar. De afbakening voor roerende zaken is vergelijkbaar met de afbakening voor de Wet WOZ, maar onderscheid zich door de toevoeging dat die duurzaam aan een plaats moet zijn gebonden. Het gaat om roerende zaken die drijven. Zaken op de grond zijn in de regel onroerend. Roerende zaken zijn vooral drijvende woon- of bedrijfsruimten. Met duurzaam aan een plaats gebonden wordt bedoeld het hebben van een vaste ligplaats. Een vaste ligplaats is er als een roerende zaak ten minste een jaar met niet meer dan incidentele onderbrekingen aanwezig is.

Jurisprudentie duurzaam aan plaats gebonden
- Hoge Raad 25-03-2011, ECLI:NL:HR:2011:BO8467: Woonschip is duurzaam aan een plaats gebonden als het schip langer dan een jaar op een ligplaats aanwezig is.

Jurisprudentie (on)roerende zaak
- Hoge Raad 09-03-2012, ECLI:NL:HR:2012:BV8198: Waterwoning (Marina) is roerende zaak. De marina is bestemd om te drijven en drijft ook en is daarmee een schip en in het algemeen een roerende zaak.

Artikel 4 Vrijstellingen
In artikel 4 is een aantal vrijstellingen opgenomen voor publieke percelen die een beperkt belang hebben of bijdragen aan het waterbeheer.

In artikel 2 (Belastbaar feit en belastingplicht) is de eis vervallen dat het perceel een aansluiting moet hebben op de gemeentelijke riolering. Gevolg van die wijziging is dat alle percelen in de heffing worden betrokken. Voor bepaalde percelen is dat ondoelmatig omdat die:
- niet zijn geregistreerd in de WOZ-administratie, en/of

- een publieke functie hebben, en/of
- onderdeel zijn van het geheel van voorzieningen dat wordt gebruikt voor de waterzorgtaken.

Het in de heffing betrekken van die percelen zou alleen maar tot een verhoging van de rioolheffing of van andere lokale heffingen kunnen leiden. Daarom is ervoor gekozen om de hier genoemde publieke percelen buiten de heffing te laten als het perceel in het geheel voldoet aan de kwalificatie. Daarbij is aangesloten bij die percelen die in de Uitvoeringsregeling uitgezonderde objecten Wet waardering onroerende zaken zijn vrijgesteld. Andere percelen zoals landbouw- en natuurterreinen zijn niet vrijgesteld omdat daarbij wel een groot belang aanwezig is bij de stand van het grondwater en de verwerking van hemelwater.

Er is ook een mogelijkheid om andere percelen vrij te stellen. Dat kan bijvoorbeeld als die percelen uitsluitend gebruikt worden als buffer om overtollig hemelwater op te vangen en zo als voorziening voor de waterzorgtaken worden gebruikt. Bij het opnemen van de vrijstelling moet wel rekening worden gehouden met het gelijkheidsbeginsel: gelijke gevallen dienen gelijk behandeld te worden. Gelijke gevallen mogen wel ongelijk worden behandeld als daarvoor een redelijke en objectieve rechtvaardigingsgrond bestaat.

Jurisprudentie kerkenvrijstelling
- Rechtbank Rotterdam 26-02-2021, ECLI:NL:RBROT:2021:1666: Kerkenvrijstelling voor de rioolheffing is in strijd met het gelijkheidsbeginsel omdat de ongelijke behandeling zonder redelijke en objectieve rechtvaardigingsgrond plaatsvindt.
- Zie echter ook Hof Arnhem-Leeuwarden, 21-04-2020, ECLI:NL:GHARL:2020:3267:Gelijkheidsbeginsel niet geschonden omdat sprake is van een objectieve en redelijke rechtvaardigingsgrond (cassatie ingesteld met advies vernietiging A-G: Parket bij de Hoge Raad, 25-02-2021, ECLI:NL:PHR:2021:180).

Artikelen 5 en 6

Keuzemogelijkheden maatstaf van heffing en tarieven
De modelverordening is gesplitst in drie modellen met keuzes voor de maatstaf van heffing en het tarief:

1. Vast bedrag voor eigenarendeel en gebruikersdeel, met een keuzemogelijkheid van nadere differentiatie voor het hebben van een drinkwateraansluiting;
2. Waarde in het economisch verkeer met differentiatie voor woning/niet-woning en gebruikersdeel/eigenarendeel naar een percentage of naar waardeklassen;
3. Vast bedrag voor het eigenarendeel met een keuzemogelijkheid van differentiatie voor het hebben van een drinkwateraansluiting en voor het gebruikersdeel met differentiatie naar waterverbruik.

In de artikelen 5 en 6 zijn per model varianten opgenomen. Een combinatie van varianten is ook mogelijk.

Artikel 5 Maatstaf van heffing

Model 1 Verordening met vast bedrag en het hebben van een drinkwateraansluiting

Variant 1 Vast bedrag per perceel
Het belastingbedrag is een vast bedrag per perceel. Onderscheid tussen woningen en niet-woningen is een keuzemogelijkheid. De keuze om kosten te verhalen op eigenaren en gebruikers of op één van die twee is gemaakt bij artikel 2 (Belastbaar feit en belastingplicht).

Variant 2 Vast bedrag voor het hebben van een drinkwatervoorziening
Bij deze variant wordt naast eigendom en gebruik onderscheid gemaakt tussen een perceel dat een drinkwatervoorziening heeft en een perceel dat dat niet heeft. Het perceel met een drinkwatervoorziening heeft bijna altijd een afvoer op het buizenstelsel en de belastingplichtige van dat perceel profiteert meer van de waterzorgtaken afvoer van afvalwater dan de belastingplichtige van het perceel dat geen drinkwateraansluiting heeft, zoals de eigenaar of gebruiker van de garage of de eigenaar/gebruiker van een perceel landbouwgrond, die vooral profiteren van de waterzorgtaken voor hemelwater en grondwater.

Model 2 Verordening met waarde in het economische verkeer en percentage of waardeklassen
In dit model wordt de belasting geheven naar de waarde in het economische verkeer. Dit model is expliciet toegestaan voor de rioolrechten (Kamerstukken II 1989/90, 21591, nr. 3, pag. 66; Kamerstukken II 2005/06, Aanhangsel, nr. 1172). De waarde in het economisch verkeer is een goede maatstaf voor de rioolheffing. De zorgplichten voor afvalwater en hemel- en grondwater zorgplichten maken investeringen in het publieke gebied noodzakelijk. De effecten van deze maatregelen strekken zich uit naar alle percelen die op een of andere wijze profijt trekken. Voor duurdere percelen heeft (het uitblijven van) een voorziening een meer dan evenredige effect op de benuttingswaarde van het perceel.

Artikel 5, tweede en derde lid, bepalingen Wet WOZ van toepassing
In het tweede en derde lid is vastgelegd dat voor het vaststellen van de waarde in het economische verkeer de bepalingen van de Wet waardering onroerende zaken (Wet WOZ) van toepassing zijn. Voor die percelen waar een WOZ-beschikking is vastgesteld kan die waarde worden genomen. Indien geen WOZ-beschikking is genomen dient de waarde te worden vastgesteld aan de hand van de criteria in de Wet WOZ.

Jurisprudentie gebruik waarde in het economische verkeer (WOZ-waarde)
- Hoge Raad 15-05-2009, ECLI:NL:HR:2009:BD5477 (Nijmegen): Heffing van alleen eigenaren naar de waarde in het economische verkeer is toegestaan.
- Hoge Raad 15-05-2009, ECLI:NL:HR:2009:BD5477 (Nijmegen): Verhoging WOZ-waarde heeft geen gevolgen voor heffing
- Hoge Raad 20-10-2017, ECLI:NL:HR:2017:2656 (Hellevoetsluis): Verhoging oude WOZ-waarde kan vanaf 1 oktober 2015, maar verhoging OZB (en andere heffingen) kan niet.

Model 3 Verordening met heffing naar een vast bedrag eigenarenheffing en waterverbruik gebruikersheffing
Dit model kent naast de differentiatie voor eigenaren en gebruikers een nadere differentiatie naar de soort aansluiting en naar waterverbruik.

Eerste lid, definities voor verbruiksperiode
In het eerste lid (bij varianten 1 en 2) staat een definitie voor het begrip “verbruiksperiode”. Deze definitie is opgenomen in artikel 5 omdat die definitie alleen ziet op artikel 5 en 6.
Als de hoogte van de heffing wordt gebaseerd op het waterverbruik worden de gegevens gebruikt die bekend zijn via het waterbedrijf of de belastingplichtige. Voor het gemak en duidelijkheid wordt dan aangesloten bij de verbruiksperiode van het waterbedrijf. Via de riolering wordt water afgevoerd, maar water wordt ook op diverse aangevoerd of opgepompt.

Tweede lid, differentiatie naar drinkwateraansluiting voor het eigenarendeel en naar waterverbruik voor het gebruikersdeel
Het eigenarendeel wordt een vast bedrag of gedifferentieerd op basis van de aan- of afwezigheid van een aansluiting voor drinkwater zoals dat ook is opgenomen in model 1 (Verordening met een vast

bedrag en het hebben van een drinkwateraansluiting). Bij percelen met een drinkwateraansluiting is normaal gesproken een vaste aansluiting op de riolering aanwezig om ook bij droog weer water te kunnen afvoeren wat via het leidingenstelsel wordt aangevoerd. Voorzieningen waar bij huishoudelijk gebruik douche-, toilet- en afwaswater en dergelijke wordt afgevoerd en bij bedrijfsmatig gebruik het bedrijfsafvalwater wordt afgevoerd.

Percelen zonder drinkwateraansluiting, zoals bijvoorbeeld loodsen, garageboxen, trafo's worden bij deze tariefstelling voor een lager vast bedrag in de eigenarenheffing betrokken dan woonhuizen en bedrijfsgebouwen voor zover dat aparte percelen zijn. De rechtvaardiging vinden wij in het feit dat deze percelen gemiddeld minder kosten veroorzaken en gemiddeld in mindere mate profijt hebben van het nakomen van de gemeentelijke watertaken.

Voor de gebruikersheffing is aangesloten bij de toevoer van water, niet zijnde hemelwater. Door te kiezen voor het heffen naar volle eenheden kan de gemeente er voor kiezen alleen het gebruik te belasten dat het reguliere gebruik te boven gaat. Bijvoorbeeld eenheden van 1.000 kubieke meter betekent dat huishouden deze gebruikersheffing niet hoeven te betalen maar alleen grote lozers. Dat valt te rechtvaardigen omdat de grote lozers veel meer gebruik maken van de gemeentelijke voorzieningen en daaruit gemiddeld een groter profijt trekken.

Artikel 6. Belastingtarieven

Algemeen opbrengstlimiet en kostentoerekening
Bij de berekening van tarieven mag de opbrengst niet hoger zijn dan de kosten (opbrengstlimiet). De kosten die worden verhaald, moeten meer dan zijdelings samenhangen (10% of meer) met de waterzorgtaken die de gemeente uitvoert. Hangen verhaalde kosten niet meer dan zijdelings samen met de waterzorgtaken, dan worden die niet meegenomen in het kostenverhaal. Tarieven kunnen degressief, lineair of zelfs progressief worden vastgesteld.

Bestaat de belasting uit een eigenarendeel en een gebruikersdeel , dan is een controleerbare toedeling van kosten noodzakelijk. Deze eis houdt vooral in dat dezelfde kosten niet twee keer in rekening worden gebracht. De berekening met toelichting wordt opgenomen in de paragraaf lokale heffingen bij de (meerjaren)begroting en in het gemeentelijk rioleringsplan.

Meer informatie
Handreiking kostenonderbouwing paragraaf lokale heffingen (website VNG).

Jurisprudentie controleerbare kostentoedeling
- Hoge Raad 15-07-1996, ECLI:NL:HR:1996:AA1917: Kosten gebruikersdeel en eigenarendeel op afzonderlijk beoordeeld.
- Hoge Raad 31-03-1999, ECLI:NL:HR:1999:AA2720: Gemeenten hebben zekere vrijheid bij toedeling van kosten aan gebruikers- en eigenarendeel. Gemeenten moeten op controleerbare wijze vastleggen welke uitgaven zij in welke mate met de heffingen willen dekken. Toe te rekenen kosten moeten meer dan zijdelings samenhangen met de riolering.
- -Hoge Raad 21-06-2000, ECLI:NL:HR:2000:AA6254: Gemeenten hebben geen verplichting om investeringskosten te dekken met het eigenarendeel en de exploitatiekosten met het gebruikersdeel.
- Hoge Raad 04-06-2010, ECLI:NL:HR:2010:BL0990: Bagger- en grondwatercontrolekosten hangen meer dan zijdelings samen met de riolering.
- Hoge Raad 16-01-2015, ECLI:NL:HR:2015:67: Gemeenten zijn bij het opstellen van de begroting die uitgangspunt is voor de ramingen gebonden aan de regels van het BBV (het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten) (hierna: BBV).

- Hoge Raad 21-06-2019, ECLI:NL:HR:2019:1016: Baggerkosten zijn last ter zake en btw mag achteraf in kostenopstelling worden meegenomen.
- Hoge Raad 27-09-2019, ECLI:NL:HR:2019:1424: Egalisatievoorziening behoeft onderbouwing en lasten ter zake mogen niet achteraf worden opgevoerd.
- Hoge Raad 12-03-2021, ECLI:NL:HR:2021:360: Perceptiekosten en veegkosten zijn niet bij de vaststelling van de begroting in aanmerking genomen, maar dat is later alsnog gebeurd. Dat is niet toegestaan. Kosten niet meegenomen.

Model 1 Verordening met vast bedrag en het hebben van een drinkwateraansluiting
Variant 1 vast bedrag eigenarendeel en gebruikersdeel
Tabel tarieven eigenarendeel en gebruikersdeel vaste bedragen
Het eigenarendeel en gebruikersdeel van de rioolheffing is gebaseerd op het profijt dat de eigenaar en gebruiker hebben bij de uitvoering van de gemeentelijke waterzorgplichten. Alle eigenaren en gebruikers van alle percelen hebben een collectief belang bij de uitvoering van deze zorgplichten.

Het kostenpatroon van de voorzieningen rechtvaardigt een vast bedrag. De kosten van aanleg van riolering en overige voorzieningen zijn voornamelijk vaste kosten. De mate van gebruik van de voorzieningen per individueel perceel heeft over het algemeen slechts een klein effect op de totale kosten. Daarom is het goed verdedigbaar om ook voor het gebruikersdeel van de rioolheffing van elke gebruiker een zelfde, vast bedrag te heffen.

Variant 2 vast bedrag per perceel voor eigenarendeel met een differentiatie met en zonder drinkwatervoorziening en gebruikersdeel en differentiatie voor afvalwater en hemel-/grondwater
Percelen zonder drinkwateraansluiting, zoals bijvoorbeeld veel loodsen, garageboxen, trafo's worden bij deze tariefstelling voor een lager vast bedrag in de eigenarenheffing betrokken dan woonhuizen en bedrijfsgebouwen. De rechtvaardiging vinden wij in het feit dat deze percelen gemiddeld minder kosten veroorzaken en gemiddeld in mindere mate profijt hebben van het nakomen van de gemeentelijke watertaken.

Model 2 Verordening met waarde in het economische verkeer en percentage of waardeklassen
De belasting wordt berekend naar de waarde in het economische verkeer, in de meeste gevallen de WOZ-waarde.
De tariefstelling is aan de gemeenteraad. Er zijn twee alternatieven opgenomen:
1. tariefdifferentiatie met verschillende percentages voor woningen, niet-woningen en voor eigenaren en gebruikers daarvan, en voor percelen die geen WOZ-waarde zijn toegekend door toepassing van de Uitvoeringsregeling uitgezonderde objecten
2. tariefdifferentiaties naar waardeklassen met percentages en vaste bedragen.

Er is een absoluut maximum als belastingbedrag per perceel. Bij percelen met een heel hoge waarde in het economisch verkeer bestaat bij een proportionele toepassing van het tarief de mogelijkheid dat er een wanverhouding ontstaat tussen de hoogte van de heffing en de kosten die gepaard gaan met de gemeentelijke voorzieningen.

Variant 1 tariefdifferentiatie percentage woning/niet-woning
De definitie voor 'woning' wordt alleen opgenomen als voor het tarief onderscheid wordt gemaakt tussen woningen en niet-woningen. Daarbij is de omschrijving gebruikt die ook in artikel 220a Gemeentewet staat. Jurisprudentie over dat artikel kan worden gebruikt voor uitleg van dit onderdeel. Het onderscheid woning/niet-woning speelt een rol bij onroerende zaken met een gemengde functie zoals verpleeg- en verzorgingshuizen, recreatieterreinen en woon-winkelpanden.

Jurisprudentie woning/niet-woning
Recreatieterrein

- Hoge Raad 05-01-2018, ECLI:NL:HR:2018:3 (Valkenswaard): Vakantieonderkomens (opstallen) die geschikt zijn voor enigszins duurzame menselijke bewoning zijn woningdelen, kampeerterrein is niet-woningdeel; recreatievoorzieningen naar rato toegerekend.

Verzorgings- en verpleeghuis
- Hoge Raad 06-06-2014, ECLI:NL:HR:2014:1326 (Epe): De woonstraten worden meer dan incidenteel tevens gebruikt in verband met het verlenen van (verpleegkundige) hulp. Die ruimten dienen niet tot woning en zijn niet volledig dienstbaar zijn aan woondoeleinden. Het tehuis is daarom een niet-woning (artikel 220a Gemeentewet).

Omdat de waarde van woningen en niet-woningen op verschillende markten wordt bepaald, is gekozen voor een apart tarief. Dat is echter niet verplicht. Het is ook mogelijk om één percentage voor alle percelen te gebruiken. De tariefstelling sluit aan bij het tarief voor de onroerende-zaakbelastingen: percentage van de heffingsmaatstaf.

Varianten 2 en 3 tariefdifferentiatie percentage of vast bedrag naar waardeklassen
Bij deze varianten wordt alleen gekeken naar de waarde en wordt geen onderscheid gemaakt naar woning/niet-woning.
Een voordeel van waardeklassen kan zijn dat een verlaging van de WOZ-waarde minder snel een verlaging van de aanslag rioolheffing betekent Dat kan doelmatig zijn en meer zekerheid voor de opbrengst geven. Het is dan ook mogelijk om meer waardeklassen toe te voegen.
Een maximum belastingbedrag is ook hier opgenomen. Bij percelen met een heel hoge WOZ-waarde ontstaat de situatie dat de hoogte van het belastingbedrag te veel uitkomt boven de kosten van het gebruik van de gemeentelijke voorzieningen. Het is niet wenselijk als de kosten van de voorzieningen voor een groot deel worden gedragen door een of enkele grote belastingplichtigen.

Model 3 Verordening met heffing naar een vast bedrag eigenarenheffing en waterverbruik gebruikersheffing
Deze variant kent naast de differentiatie voor eigenaren en gebruikers een nadere differentiatie naar drinkwateraansluiting en naar waterverbruik.

Als de hoogte van de heffing wordt gebaseerd op het waterverbruik worden de gegevens gebruikt die bekend zijn bij het waterbedrijf. Voor het gemak en duidelijkheid wordt dan aangesloten bij de verbruiksperiode van het waterbedrijf. Via de riolering wordt water afgevoerd, maar water wordt ook op diverse aangevoerd of opgepompt. Omdat alle vormen van waterafvoer, -aanvoer en water oppompen zijn de mogelijke watersoorten hier benoemd.

Varianten 1 en 2
Eerste lid: eigenarendeel een vast bedrag of differentiatie vast bedrag naar drinkwateraansluiting
Het eigenarendeel wordt een vast bedrag of een tarief gedifferentieerd op basis van de aan- of afwezigheid van een aansluiting voor drinkwater. Bij percelen met een drinkwateraansluiting is normaal gesproken een vaste aansluiting op de riolering aanwezig om ook bij droog weer water te kunnen afvoeren wat via het leidingenstelsel wordt aangevoerd. Voorzieningen waar bij huishoudelijk gebruik douche-, toilet- en afwaswater en dergelijke wordt afgevoerd en bij bedrijfsmatig gebruik het bedrijfsafvalwater wordt afgevoerd.
Percelen zonder drinkwateraansluiting, zoals bijvoorbeeld loodsen, garageboxen, trafo's worden bij deze tariefstelling voor een lager vast bedrag in de eigenarenheffing betrokken dan woonhuizen en bedrijfsgebouwen. De rechtvaardiging vinden wij in het feit dat deze percelen gemiddeld minder kosten veroorzaken en gemiddeld in mindere mate profijt hebben van het nakomen van de gemeentelijke watertaken.

Tweede lid: differentiatie naar watertoevoer/-verbruik voor het gebruikersdeel

Voor de gebruikersheffing is aangesloten bij de toevoer van water, niet zijnde hemelwater. Door te kiezen voor het heffen naar volle eenheden kan de gemeente ervoor kiezen alleen het gebruik te belasten dat het reguliere gebruik te boven gaat. Bijvoorbeeld eenheden van 500 kubieke meter betekent dat huishouden deze gebruikersheffing niet hoeven te betalen maar alleen grote lozers. Dat valt te rechtvaardigen omdat de grote lozers veel meer gebruik maken van de gemeentelijke voorzieningen en daaruit gemiddeld een groter profijt trekken.

Artikel 7. Belastingjaar

Het belastingjaar loopt gelijk met het kalenderjaar. Hier is vooral om doelmatigheidsredenen voor gekozen. De belasting van de eigenaar is gekoppeld is aan de toestand van het eigendom, bezit of beperkt recht van het perceel aan het begin van het belastingjaar. Als belastingjaar en kalenderjaar samenvallen, is de toestand op 1 januari van belang. De gegevens die de gemeente heeft voor de uitvoering van de Wet WOZ van de eigenaar, bezitter of beperkt gerechtigde van een onroerende zaak kunnen dan ook voor het eigenarendeel van de rioolheffing worden gebruikt, voor zover het onroerende percelen betreft. Hetzelfde geldt voor het eigendom (bezit en beperkt recht) van roerende percelen die in de belasting op roerende woon- en bedrijfsruimten worden betrokken.

Er kan uiteraard gekozen worden voor een belastingjaar dat niet gelijk loopt met het kalenderjaar, maar dat kan minder doelmatig zijn. Ook voor de belasting van de gebruiker kan het verschil maken of het belastingjaar en het kalenderjaar samenvallen. In de toelichting wordt steeds uitgegaan van een belastingjaar dat samenvalt met het kalenderjaar.

Artikel 8. Wijze van heffing

Gemeentelijke belastingen worden geheven bij wege van aanslag, bij wege van voldoening op aangifte of op andere wijze (artikel 233 van de Gemeentewet). In deze modelverordening is gekozen voor de heffing bij wege van aanslag. Voor een toelichting wordt verwezen naar de Modelverordeningen gemeentelijke belastingen (algemene toelichting) - Wijze van heffing, paragraaf 'Heffing bij wege van aanslag'.

Artikel 9. Ontstaan van de belastingschuld en heffing naar tijdsgelang

Eerste lid (belasting verschuldigd aan begin belastingjaar, of bij begin belastingplicht)
De belasting is verschuldigd bij het begin van het belastingjaar of voor het gebruikersdeel, zo dit later is, bij het begin van de belastingplicht. Omdat de materiële belastingschuld ontstaat bij het begin van het belastingjaar, zijn tariefverhogingen in de loop van het belastingjaar niet mogelijk.

Het eigenarendeel van de rioolheffing wordt geheven van de persoon die bij het begin van het belastingjaar het genot heeft krachtens eigendom, bezit of beperkt recht van een perceel. Voor het eigenarendeel is de toestand aan het begin van het belastingjaar dus bepalend. Als het perceel in de loop van het belastingjaar wordt verkocht, wordt geen ontheffing verleend. Een nieuw belastbaar feit doet zich niet voor. De notaris zal bij overdracht van het eigendom de belasting aanmerken als een zakelijke last en naar tijdsgelang verrekenen. Dat is een civielrechtelijke handeling buiten de gemeente om.

Het gebruikersdeel van de rioolheffing staat bij toepassing van artikel 5 (Maatstaf van heffing) ook aan het begin van het kalenderjaar (belastingjaar) vast. Voor wijzigingen in de belastingplicht voor het gebruikersdeel in de loop van het kalenderjaar is de regeling naar tijdsgelang opgenomen. Bij ingebruikneming van het perceel in de loop van het belastingjaar, ontstaat de belastingschuld op het moment van ingebruikneming.

Tweede en derde lid ontstaan of beëindiging gebruik in de loop van het belastingjaar:

In het tweede en derde lid zijn regels gegeven met betrekking tot het gebruikersdeel. Als de belastingplicht in de loop van het belastingjaar aanvangt of eindigt wordt een berekening van het belastingbedrag gemaakt, waarbij gedeelten van een maand niet worden meegerekend. Iedere gebruiker wordt naar tijdsgelang in de heffing betrokken. Er is geen recht op ontheffing als het bedrag van de ontheffing beneden een bepaald bedrag blijft. Dit is een efficiencybepaling. De hoogte van het in te vullen bedrag zal afhankelijk zijn van de hoogte van het tarief.

Vierde lid minimumbedrag voor heffing
Als het belastingbedrag lager is dan het in dit artikellid ingevulde bedrag, dan wordt dit bedrag niet geheven. Het is een efficiencybepaling. Het bedrag zal in de regel even hoog zijn als het in het derde lid genoemde bedrag, tenzij sprake is van gecombineerde aanslagen op één aanslagbiljet.

Artikel 10. Termijnen van betaling
Een toelichting op dit artikel is opgenomen in de Modelverordeningen gemeentelijke belastingen (algemene toelichting) - Termijnen van betaling. Daar zijn ook varianten te raadplegen.

Artikel 11. Overgangsrecht
Een toelichting op dit artikel is opgenomen in de Modelverordeningen gemeentelijke belastingen (algemene toelichting) – Overgangsrecht.

Artikel 12. Inwerkingtreding
Een toelichting op dit artikel is opgenomen in de Modelverordeningen gemeentelijke belastingen (algemene toelichting) – Inwerkingtreding.

Artikel 13. Citeertitel
Een toelichting op dit artikel is opgenomen in de Modelverordeningen gemeentelijke belastingen (algemene toelichting) – Citeertitel.